

Bezinning 310: Gods utopie ¹

Matteüs 22,34-40 = 30° zondag A-jaar

Het Woord

Nadat de Farizeeën hadden vernomen dat Hij de Sadduceeën tot zwijgen had gebracht, kwamen ze bij elkaar. Om Hem op de proef te stellen vroeg een van hen, een wetgeleerde: ‘Meester, wat is het grootste gebod in de wet?’ Hij antwoordde: ‘Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand. Dat is het grootste en eerste gebod. Het tweede is daaraan gelijk: heb uw naaste lief als uzelf. Deze twee geboden zijn de grondslag van alles wat er in de Wet en de Profeten staat.’

Een woord bij het Woord

Onze taal gebruikt ‘hart en ziel’ als een soort geijkte formulering. Je met hart en ziel toewijden aan een opdracht, met hart en ziel van iemand houden, met hart en ziel een overtuiging verdedigen, met hart en ziel een lied zingen ... In al deze voorbeelden drukt het uit dat men zijn hele persoon investeert. En dat is precies wat Jezus vraagt. Of liever wat het Eerste Testament als richtlijn aanbiedt: God liefhebben met mijn hele persoon, dat is het eerste en grote gebod.

Het woord ‘gebod’ kan mensen storen. Hedendaagse christenen willen zich volwassen voelen en geëmanicipeerd. Maar God gaat altijd in liefde met mensen om en in groot respect voor de menselijke vrijheid en autonomie. Die vrijheid, de ware vrijheid, zal juist groeien als men Zijn ‘gebod’ in het leven toepast. Goede alternatieven voor het woord ‘gebod’ zouden kunnen zijn: ‘een woord ten leven’, ‘wegwijzers naar echte menselijkheid’, ‘paden naar goddelijke vreugde’, ‘wegen naar geluk’. Deze omschrijvingen nemen niet weg dat God met zeer veel nadruk aandringt op liefde. Liefde is namelijk de enige weg naar de ware menselijkheid.

God de Heer liefhebben met heel zijn persoon, tot en met alle gedachten, is niet eenvoudig. En daarmee verweven is er de gulden regel: de anderen liefhebben als jezelf (zie Matteus 7,12). Wie zou durven zeggen dat hij daaraan beantwoordt? Dat zij of hij God, zichzelf en de anderen totaal liefheeft? Dat hij enkel liefde is? Het lijkt over een onbereikbaar ideaal te gaan. En zo is het ook bedoeld. Het is een visioen, een utopie, de bovengrens, het eindpunt, de top van de berg. God stelt dat altijd voorop en in het vooruitzicht. Het brengt een spanningsboog in ons leven om altijd te blijven groeien. Elke stap in die richting maakt ons meer mens en maakt de wereld menselijker, zelfs goddelijker. Onze maatschappij heeft een diepe nood aan grote visioenen, waardevolle utopieën, gemeenschappelijk gedeelde dromen. Want zonder utopie wordt men cynisch, laks. Men legt zich dan bij de actuele toestand neer. En zo krijgt het kwade meer ruimte en groeit het goede niet.

¹ Deze gebedsbezinning kwam tot stand vanuit de lectio divinagroep Heule. Met dank aan de vijf deelnemers die op 21 oktober 2014 rond dit evangelie te Kortrijk samen kwamen.

Het Woord in mijn leven

Wat doe ik 'met hart en ziel'? Beantwoordt dit aan wat God van mij verwacht? Hoe zou ik het liefste het woord 'gebod' vertalen? Welke zijn mijn drie belangrijkste utopieën?

Bidden met het Woord

Heer God,
toen U de wereld schiep,
had U een grote droom:
dat onze grote wereld
een aards paradijs zou worden
voor elke mens.
Voor velen is hij echter een hel,
voor velen een bedreiging,
voor velen een thuisloze plek,
voor velen een doodlopende straat,
voor velen een zwart gat.
Vervul ons allen met Uw liefde,
zodat we iedereen beminnen
zoals we zelf bemind willen worden.
Inspireer ons tot liefdevolle daden,
hoe klein of miniem ook.
Want elk stapje van liefde
brengt ons en anderen
dichter bij Uw grote droom. Amen.

© Eric Haelvoet 2014